

195. A. Machus.
Konotop, Chernig. g., Žel'znodor. apteka.

KAINA:

Metams 10 r., pusmečiui 5 r.
30 k., 3 mėnesiams 2 r. 70
kap., 1 mėnesiui 95 k.

UŽSIENIUIŲ

Metams 15 r.; 6 mėnesiams
(pusmečiui) 8 r.; 3 mėne-
siams 4 r.

Adreso keitimas — 50 kap.

SKELBIMAI:

Fotitė alfelė (4 kltys prie
teksta) 90 k., po teksto 40 k.

Lietuvių Balsas

Ir ADMINISTRACIJOS adre-
sas: Petrapilis, Sapery g. 16.
n. 9. b. 9. Telef. 286—46.
REDAKCIJA visais reika-
lais priima kasdien, be se-
kmadienių, nuo 12 v. diena
ligi 4 val. vakaro.Skiriam numeris
10 kap.

Metai III.

Petrapilis, 1917 m. liepos 23 d.

№ 53 (182).

Petrapilis, liepos 23 d.

Derybos dėl Tautos Tarybos.

Po birželio 13 d. partijų atstovų susirinkimo ir Tautos Pažangos bei kr. demokratų jame pranešimo derybos dėl Tautos Tarybos sudarymo nepasibaigė. Privatiniuose pasikalbėjimuose kairiųjų partijų ir Santaros ypač nariai prikaišiojo Tautos Pažangos nariams, kam T. Pažanga nenori pripažinti senosios Tautos Tarybos posėdžių tautos. T. Pažanga, girdi, tuo ar danti darba ir T. Tarybos, tos bendrosios tautos organizacijos sudarymą.

Girdint tokių priekaištų (kad ir privačių), buvo numanyti, jog vieni, nujausdami, kad derybos gali nepavykti dėl priežasčių, jiems jau tada žinomų, nori suversti kaltbę ant kitų — kaltieji ant nekaltųjų. Ir tikrai toks apas dar daugiau paaikėjo, kai buvo gautas pakvietimas į susirinkimą (posėdį), šaukiamą birželio 15 d. Pakvietimą gavo visos partijos, išskyrus Liet. Katalik. Tautos Sąjungą. Jis toks (gautas Tautos Pažangos):

„Gerb. Tautos Pažangos Partijai. Šiuo tardamas žodį savo ir V. Bielskio vardu, pranešu, kad pirmasai po Seimo Lietuvių Tautos Tarybos posėdis taisyklais pamatais ir ta pat dienotvarkė, kurie buvo nurodyti birželio 9 d. pakvietime, bus birželio m. 15 d. ketvirtadienį 8 val. vak. Centro Komiteto bute (Baskovo 29, 10). Prašome nesivėlinėti. Seimo prezidiumo narys S. Šilingas.“

O birželio mėn. 9 dienos pakvietime Tautos Tarybai buvo nurodyti pamatai, nustatyti trijų iš Seimo išėjusių partijų — Santaros, soc. liaud. ir socialdemokratų — susirinkimo, jų vadinamojo seimo. Tie pamatai tokie:

— Lietuvių Seimas Petrapilyje, prietardamas Mažojo Petrapilio Seimo š. m. vasario m. 11 d. nutarimui dėl Lietuvių Tautos Tarybos sudarymo pamatų ir išklauses Lietuvių Tautos Tarybos pranešimų dėl formalios ir faktinės Lietuvių Tautos Tarybos sudėties iki Seimui susirenkant š. m. gegužės 27 d., nutarė:

— I. Laikyti šiuo metu apsirėikusių politikos partijomis šias penkias lietuvių visuomenės partijas:

1. Lietuvos Socialdemokratų Partiją.
2. Socialistų Liaudininkų Partiją,
3. Demokratinės Tautos Laisvės Santaros Partiją,
4. Tautos Pažangos Partiją ir
5. Lietuvių Krikščionių Demokratų Partiją.

II. — Kviesti visas paminėtas partijas siūsti į Lietuvių Tarybą po tris savo atstovus ir po 3 savo pavaduotojus.

III. Kviesti į Lietuvių Tautos Tarybą visus keturis lietuvių atstovus Dūmos narius.

— IV. Laikyti Lietuvių Tautos Tarybą veikiančią, dalyvaujant joje ne mažiau kaip trimis iš minėtų partijų.

V. — Lietuvių Tautos Tarybai veikti stovint ant platformos rezoliucijos, vienu balsu Seimo priimtos birželio 4 d. ir pasiūlytos socialdemokratų, socialistų liaudininkų ir Dem. Tautos Laisvės Santaros Seimo frakcijų.

Vadinasi, sudarant L. Tautos Tarybą remiasi pseudoseimo nutarimu ir reikalaujama, kad sudaromoji Tautos Taryba darbuotųsi vykindama ne viso Rusijos Lietuvių Seimo rezoliuciją, kurioje reikalaujama Lietuvai nepriklausomybę, bet protestančių partijų susirinkimo priimtą rezoliuciją.

Tautos Pažangos Centro Komitetas, gavęs tokį pakvietimą su tokiais teikiama būsima Tautos Tarybos darbų pamatais, suprasdamas, jog be bendros bent maž daug visai tautai autoritetingos organizacijos — Tautos Tarybos — šiuo svarbiu metu stačiai negalima būti, jeigu norima, kad tautos ir tėvynės teisės nebūtų visai užmirštos ir pamintos, ir turėdamos tokias teikiamas sąlygas, ilgai svarstė susidariusį padėjimą. Visų pirma T. P. Centro Komitetas nutarė, 1) visomis išgalėmis reiklia vengti to, kas galėtų kliudyti susitarti, 2) jog einant į derybas galima nusileisti tik iki tam tikro laipsnio, kad jog atsisakyti nuo Rusijos Lietuvių seimo priimtųjų rezoliucijos ir priimti Tautos Tarybos darbų platformą pseudoseimo priimtą rezoliuciją jokių būdu negalima. Taip žiurdama į susidėjusias aplinkybes Tautos Pažanga nutarė, jog ji nuo bendro darbo neatsisako, Tautos Taryboje dalyvauja įeidama į ją — Tautos Tarybą — ne tomis sąlygomis ir pamatais, kuriuos siūlė St. Šilingas su V. Bielskiu, bet šių metų vasario 11 dienos susirinkimo nustatytais, ir todėl įteikdama raštu tokį savo nutarimą:

— Tautos Pažangos Partija dalyvauja savo atstovais Lietuvių Tautos Taryboje, 1917 m. vasario 11 d. susirinkimo nustatytais pamatais sudarytoje.

— Bet kadangi Rusijos Lietuvių Seimas, priėmęs rezoliuciją dėl Lietuvos nepriklausomybės, suskilo į dvi dalis ir tuo pasibaigė, tai Tautos Pažangos Partija laiko Lietuvių Tautos Tarybą privalumais tikrai Rusijos Lietuvių Seimo, o ne išėjusių iš Seimo trijų frakcijų susirinkimo nutarimus. Taut. Paž. Cent. Komiteto pirmininkas M. Yčas, už sekretorių G. Feterauskis“.

Tokį pranešimą raštu įteikė, birž. 15 d. posėdžiui prasidedant, Taut. Pažangos atstovas L. Noreika. Be to, reiklia pasakyti, jog nuo Rus. Liet. Seimo Vykdomosios Komisijos M. Yčas įdavė taip pat labai svarbų pranešimą. Mat R. L. S. Vyk. Komisija taip pat norėdama surasti kelią ir palengvinti būdą sudaryti Liet. Tautos Tarybą, prieš prasidedant derybų posėdžiui, padarė tokį nutarimą (kurį ir įdavė M. Yčas): „Rus. Lietuvių Seimo Vykdomoji Komisija nutarė: kviesti visas lietuvių visuomenėje apsirėikusias partijas į Liet. Tautos Tarybą, sudaromą 1917 m. vasario 11 d. susirinkimo nustatytais pamatais. Komisijos pirm. M. Yčas; nariai: L. Noreika, kun. J. Vailokaitis, D. Bukontas; sekretorius A. Tumėnas“.

Krikščionių demokratų atstovai, remdamiesi tuo R. L. S. Vyk. Komisijos nutarimu, nuo savęs įdavė tokį pranešimą: Lietuvių Krikščionių Demokratų Partija dalyvauja Lietuvių Tautos Taryboje, sukviestoje Rusijos Lietuvių Seimo Komisijos 1917 metų birželio 15 dienos nutarimu. Lietuvių Krik. Dem. Partijos vardu: kun. J. Vailokaitis Ant. Tumėnas, A. Dubinskis“.

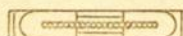
Iš klausius tokių pranešimų birželio 15 d. susirinkime, prasidėjo kalbos ir derybos. Nuo Santaros Šilingas plačiai išdėstė visas sunkenybes ir kliūtis, kurios stovi dabar skersai kelio, einant į bendrą tautos organizaciją — Tautos Tarybą; nurodė, jog, einant į bendrą darbą, reiklia ieškoti, ne to, kas skiria, bet to, kas riša, kas jungia — reiklia ieškoti bendro taško; a tas bendras taškas iš kurio visi bendrai išeina, yra š. m. vasario 11 dienos susirinkimo nustatyti Liet. Tautos Tarybai pamatai, todėl ant jų pamatų ir reiklia stovėti. Balyš, socialistas liaudininkas, nesutikdamas su Šilingo išrodinėjimais, griežtai

pabrėžė, jog visos partijos — ir Tautos Pažanga ir Krik. Demokratai — turi priimti šio posėdžio pakvietime pažymėtą atskalanų seimo birželio 4 d. nustatytą Tautos Tarybą veikti platformą kaip minimumą: V. Bielskis pridėjo, jog tikrai tada bus galimas bendras darbas, jeigu ir Pažanga ir krik. demokratai priims vadinamojo „revoliucinio seimo“ nutarimus kaip platformą be jokių atodairių. Kitaip, girdi, revoliucinėms partijoms nebus kaip teisintis prieš tas demokratiją, jeigu toji, matydama socialistus einant bendrai su „buržuazinėmis ir klerikalinėmis partijomis, paklaustų, ar tai netyčia daroma, kad visiems įtikis, ir todėl socialistai liaudininkai greičiau su vėliu eis kartu, o ne su „buržuais“ ir klerikalais, jeigu tie nepriims visų jų sąlygų. Nuo T. Pažangos L. Noreika paaikšino, jog teisėtumo žiūrint, bendrasis Seimas ir paskiau pasilikusioji Seimo dauguma daug daugiau turi ir moralių ir juridinių teisių, kad visi laikytųsi jos nutarimų, negu vadinamasis revoliucinis seimas, bet, kadangi lietuviai neturi visiems privalomai klausytinos vykdomosios valdžios ir kadangi lietuvių nutarimai teturi tik moralinę vertybę ir privalumo pajėgą, tai Tautos Pažanga, nekišdama Rusijos Lietuvių Seimo Vykdomosios Vykdomosios Komisijos, ties kairiesiems jos nepripažįsta to pat reikalauja ir iš priešingosios pusės, būtent socialistų: tegu jie nekiša ir jų frakcijų seimo nutarimų.

Po tokių kalbų ir pasiaiškinimų buvo vėl klausta atskirų partijų, kokią platformą jos priima. Soc. liaudininkai socialdemokratams praneša, kad jie griežtai pasilieka prie platformos, išreikštos šios dienos pakvietime; Taut. Pažanga pranešė, jog ji taip pat pasilieka prie savo pranešimo, įteikto šio posėdžio pradžioje; nuo krikščionių demokratų kun. Vailokaitis pranešė, jog krik. demokratams socialinio seimo rezoliuciją priima kaip minimumą veikti Tautos Tarybą; Santara davė tokį pranešimą: „Demokratinės Tautos Laisvės Santara, manydama, kad pirmoje Lietuvių Tautos Tarybos deklaracijoje kovo 13 d. rasta bendra politinė Liet. Tautos Tarybą platforma ir kad toji platforma liko patvirtinta Seimo ir gremio, randa reikalinga, kad ir toliau Liet. Tautos Taryba eitų vaduodamasi taja platforma, dar kartą nuosakiai išvystyta ir Demokratinės Seimo dalies rezoliucijoje“.

Paaikšėjus, kaip kurios partijos žiūri į Tautos Tarybos darbų platformos klausimą, susirinkimas ėmė aiškintis, koki turi būti būsimo Tautos Tarybos sudėtis, vadinasi kokios partijos į ją įeis. Tuo klausimu nutarta, kad kitam posėdžiui visos partijos praneštų raštu savo nuomonę dėl T. Tarybos sudėties.

Rgn.

Tautos centrinės organizacijos reikalu.

Lietuvių Karininkų Sąjungos Centro Komitetas liepos 13 d. išsiuntinėjo visoms lietuvių partijoms, net Rusų Soc. Dem. Darb. Partijos Lietuvių Rajonui, išskyrus tik Liet. Katal. Taut. Sąjungą, tokį paklausimą:

— Lietuvių Karininkų Sąjungos Centro Komitetas ir Petrapilio garnizono Vykdomasai Komitetas bendrame posėdyje 1917 m. liepos 11 d., apsvaistę Lietuvos politikos stovį ir pripažinęs lietuvių tautos vyriausio organo

reikalingumą nutarė kreipties į visas lietuvių politikos partijas ir prašyti atsakyti į šiuos klausimus:

1. Ar yra visiems lietuvių sluogsnams bendrų reikalų ir kokie jie?
 2. Koks turi būti lietuvių tautos organizacijos centras?
 3. Kokiais būdais ir pamatais toks centras turi būti sudarytas?
- Ir augščiau išdėstytus klausimus prašoma atsakyti ne vėliau kaip per 5 dienas, skaitant nuo šio rašto įteikimo laiko. Posėdžio pirmin. A. Žilinskis; Centro Komiteto pirm. Laurinaitis; sekret. St. Miliauskis; Petrapilio Komiteto vicepirmininkas J. Plučas, sekret. J. Griškėnas.

Į šią lietuvių karininkų organizaciją raštą Liet. Tautos Pažangos Partijos Centro Komitetas davė tokį atsakymą:

Lietuvių Karininkų Sąjungos Centro Komitetai ir Petrapilio Garnizono Vykdomajam Komitetai.

Lietuvių Tautos Pažangos Partijos Centro Komitetas, 1917 metų liepos 18 d. apsvaistę Tamstų įteiktus mums klausimus raštu liepos 13 d., atrado ir Tamstų prašymu praneša:

1) Tautos Pažangos Partija yra gyčiausiai išitūkinusi, jog bendrų visiems lietuvių sluogsnams reikalų yra. Ne konkrečiam pavyzdžiui imkime plačiausius, į kuriuos telpa daugybės kitų, būtent: a) būsimas Lietuvos politikos padėjimas: išgavimas Lietuvai laisvės — nepriklausomybės; b) išstremtųjų Rusijon lietuvių reikalų: kultūrinių, ekonominių ir politinių — atstovavimas ir gynimas dabar.

2) Bendriems reikalams vesti ir ginti privalo būti sudarytas bendras visai tautai organas — vis tiek, kaip jis būtų vadinamas: ar Tautos Taryba ar kitaip kaip — kuris turėtų visos išstremtosios tautos dalies pasitikėjimo ir kuris, tuo remdamasis, galėtų jai atstovauti ir jos vardu kalbėti.

3) a) Geriausiai ir tiksliausiai, nes augščiausiu autoritetu, galėtų visa blogybės, dabar matomas, pagydyti naujas seimas. b) Jeigu seimo negalima būtų sušaukti, tai jį galėtų maž daug atstoti ir sudaryti bendrą augščiausiąją centralinę lietuvių politikos organizaciją partijų ir visuomenės organizacijų, apsirėikusių ir veikusių lig tam tikro aiškiai pažymėto laiko, sakysim lig liepos 15 d., atstovų suvažiavimas. c) Naujajai organizacijai sudaryti galima eiti ir senuoju, lengviausiuoju — partijų atstovavimo — keliu. Bet tas kelias sudaryti naujam centrui bus mažiausiai tikęs, nes jis turi savyje tą irimo užmazgą, kurį suardė visą bendrą tautos darbą — partijų ginčus. Be to, sudarant partijų pamatais, jau iš anksto atmetama (kaip dabar kairiųjų daroma yra viena didelė lietuvių partija, kuri jau aiškiai ir gyvenime — buvusiojame seime pasirodė — Lietuvių Katalikų Tautos sąjunga.

Petrapilis, 1917 m. liepos 18 d.

Tautos Pažangos Centro Komiteto vicepirmininkas E. Noreika.
Sekretorius J. Linartas.

Pašalpa paskolos būdu.

1916 metais gegužės 13 d. vyriausybė išleido įstatymus, kuriais dabar ji teikia pašalpos nukentėjusiems karo metu paskolos būdu per Skolinamuosius Komitetus, t. y. „временныя пра-

вила объ оказании ссудной помощи пострадавшему от войны населению."

Paskola duodama: 1) pabėgusiems nuo karo iš karo apimtų vietų ir 2) negyvenusiems prieš karą karo apimtoje vietoje, bet turėjusiems ar turintiems tose vietose keliamąjį ar nekeliamąjį turtą.

Tokiu būdu 1916 m. geg. 13 dieną įstatais duodama valstybės paskola gali pasinaudoti ne vien tik tai tremtiniai.

Duodamos paskolos didumas pareina nuo to, kokią pelną turėjo žmogus per paskutinius prieš išsiskelimą iš Lietuvos metus: a) žemės ūkininkas — iš ūkio; b) miesčionis — iš namų, kuriuos turėjo kokiam mieste ar miestelyje Lietuvoje; c) kas turėjo pinigų padėjęs Lietuvos bankose ar kasose, dabar nu stojusiose veikti, ir gi gauna paskolas; d) duodama paskola mokytojams, advokatams, kunigams, kurie naudojo žemę, valdininkams, tarnavusiems vyriausybės, visuomenės ar privatinės įstaigos ir iš algos gyvenusiems, pirkliais, pramoninkams, amatninkams, apskritai tiems, kurie išsilaikydavo savo uždaru, ką nors pelnydavo gyventi.

Paskolas išduoda taip vadinamieji Skolinamieji Komitetai — „Ssudnyje Komitety“ — tokiais maž daug normomis:

Kas apskritai pelnydavo per metus ar turi pelno per paskutinius metus ne daugiau, kaip 300 rub., tam Skolinamasis Komitetas gali išduoti tiek paskolos, kiek metinio pelno buvo; turėjusiems metinio pelno lig 400 rub., gali išduoti ne daugiau, kaip 350 rub.

lig 500	"	"	400
" 600	"	"	450
" 700	"	"	500
" 800	"	"	550
" 900	"	"	600
" 10.00	"	"	650

taip pridėdant po 100 rub. pirmam straipsnyje ir po 50 rub. antram straipsnyje galima sustatyti pirmą normų lentelę lig 5.300 rub. Turėjęs metinio pelno lig 5.300 r. gali gauti p. lig 2.800 r.

" 5.400 r. " " " 2.825 "

" 5.500 r. " " " 2.850 "

pridedant pirmam straipsnyje po 100

rub., antram — po 25 rub. galima sustatyti antrą lentelę lig 10.300 rub. t. yra kas turėjo metinio pelno 10.300 rub., tam Komitetas gali paskolinti lig 4.050 rub. Augštesnės lentelės nededame. Daugiau kaip 3.000 rublių paskolos duodama nekeliamojo turto savininkams. Nurodytąjį žemės pelningumą patikrinant Skolinamieji Komitetai laikosi maž daug tokio būdo: suskaido, kiek žemė verta dedant už dešimtą tūk., kiek tose vietose deda žemės bankas, kad ir Vilniaus žemės bankas; paėmus 5 procentus nuo visos žemės kainos ir bus suma, kurią Skolinamasis Komitetas pripažįsta galimu skolinti.

Nurodytomis I ir II lentelėse normomis skol. Komitetai nesuvaržyti; kadangi paskola skiriama kiekvienam atsitikime žiūrint reikalo, Komitetas gali paskirti ir mažesnę sumą, negu išsina laikantis lentelės; Komitetai viena negali — tai duoti daugiau, negu rodo lentelė.

Paskola duodama 8-ms metams, skaitant tuos 8 metus nuo tos dienos, kada įvyks taika; atsisteisimas gi iš skolos turės būti atliktas per paskutinius 5 metus, pusmečiais.

Už skolą vyriausybė prisiskaitys sau 6 procentus per metus; procentų prisiskaitymas prasideda nuo tos dienos, kada išduoda Komitetas čekas į banką.

Klausimas, kas geriau, naudotis paskola ir mokėti procentai ar neimti paskolos, kad ir labai reikalingi būtų pinigai.

Kadangi kiekvienas tremtinys amžinai nustojo savo turto ar dalies turto ir turi nuostolių, labiausiai ūkininkai, kurių jėgai sunaikinti vyriausybės įsakymu. Atlyginimo, bent pilno atlyginimo, už nuostolius niekas negavo, nuostolių apskaitymas ilgai traukėsi ir nežinia, kada bus atliktas, gal tik 1918 metuose vyriausybė tegalės atsilyginti su nukentėjusiais nuo karo, tai ir manoma, kad pati vyriausybė pripažins teisingu skolos gražinimo reikalavimą suvesti su žmonių reikalavimais už sunaikintą turtą. Taip manome; kaip atsistieks iš tikrųjų, nežinome.

Paskolos reikalavimas turi būti paduotas į Skolinamąjį Komitetą tos gubernijos, kurioje žmogus turėjo pelną,

turtą, jeigu paliko turtą, jeigu pelnydavo ne vienoje gubernijoje, tai prašymas paduodama vis tik vienam Komitetui, bet kuriam; bet turint nekeliamąjį turtą reikia duoti prašymą į Komitetą tos gubernijos, kurioje namai ar žemė pasiliko. Lietuviams gali būti reikalingi šie Komitetai:

Vilniaus Skolinamasis Komitetas (Vilenskij Ssudnyj Komitet) Petrapilyje, Oficerskaja g. № 5 b. 14.

Kauno Skolin. Kom. Petrapilyje, Kiročnaja g. № 22 b. 3.

Suvalkų Skolinamasis Komitetas Kuzniečnyj pereulok № 8 b. 11.

Gardino Skolinamasis Komitetas Kalugoje.

Kurlandijos Skolin. Komit. Jurjeve, Liflandijos gub.

Prie prašymo reikalaujama: 1) parašas, kad lig tam prašymui nebuvo imta paskolos ir k. k., jeigu pačiam prašyme tas nenurodyta; 2) prirašytas tam tikras klausimų lapas.

Prašymų ir reikalaujamų prie prašymo kitų 2 raštų blankų galima gauti Lietuvių Centro Komiteto Juridiniame Biure Petrapilyje ir Skolinamuosiuose Komitetuose. Kitose gi vietose pas C. K. įgaliotinius ir Draugijos Skyrių pirmininkus. Taip pat reikalinga pristatyti Skolinamajam Komitetui išrodymas, kad paskolos reikalaujamas turi turto ir kiek pelno turėjo Lietuvoje reikalaujama tam tikrų dokumentų.

Tokiais gi atsitikimais, kada žmogus neturi tam tikrų formalių dokumentų, Skolinamieji Komitetai pasitenkina paliudymu, išduotu žemietybių įstaigų, miestų valdybų, vietinių komitetų nukentėjusiems nuo karo šelpiti, tautinių organizacijų, apskritai vyriausybės ar visuomenės įstaigų Skolinamojo Komiteto nuožiūra.

Juridinio skyriaus vedėjas
A. Tumėnas.

Korespondencijos.

PETRAPILIS.

Teatras. Liepos 15 d. Girinėje „Sidabro Prado“ teatre buvo Lietuvių va-

karas. Vaidintojai mėgėjai vaidino melodramą „Užburti turtai“. Sužinojęs, jog Girinėje taisomas lietuvių vakaras važiuoju, ypač į Lietuvį!... Kaip gi nevažiuosi, nes juk malonu, nors per vakarą būti tarp lietuvių. Taigi nuvažiavęs nesigailėjau ir neapsivyliau, nes buvo tikrai lietuvių vakaras. Vos tik išlipus iš tramvajaus išgirdau muziką begrojančią lietuvių himną. Smagu. Skubiu į tą vietą. Štai ir atsidūriau pačiame „Sidabro Prado“ — parke. Gražus parkas — panašus į Lietuvos beržyną. Žmonių daugybė. Visi lietuviai — jau nuomenė. Lietuvių kaip lėlių! Skamba tik lietuvių kalba. Tikra Lietuva Valandėlei užmiršau visus nesmagumus.

Skambutis, žmonės skubiai traukia į salę. Žmonių tokia daugybė, kad net vietų trūksta. Vaidinimas turėjo prasidėti 7 val., bet prasideda pusiau 9. Bet žmonės vaidintojų už tai nebarą. Gera buvo po parką vaikščioti. Štai ir vaidinimas prasidėjo. Daro labai gerą įspūdį. Taip ir ligi vaidinimo pabaigai — tas pats įspūdis. Tiesa, nemažai gadino vaidintojų sutartinę Veršas — smuklininkas (P. Kirstukas), kuris išrodė tikrą klouną: grimas, apdaras ir pats vaidinimas — klouniškas. Šaržavo kiek tik galėdamas. Buvo žinoma, tokios publikos, kuriai tas tiko. Bet vaidintojas neprivalo pataikauti tai publikai, o turi laikytis autoriaus minties. Pranys — smuklininko sūnus ir gi silpnai vaidino.

Bet juos išvadavo kiti vaidintojai, ypač Elena — smuklininko duklė (p. M. Verginaite) tikrai gerai išpildė sunkiausią veikalo rolę. Taip gerai buvo supratusi veikalo mintį, taip gerai prisirengusi ir labai daug turinti gabumo. Toliau gerai vaidino Lidija (p. E. Baltušytė), Vladas (K. Žukauskas) ir Sugaras (J. Matukas). Kiti taip sau. Bet matyti, jog vaidintojai visi gerai mokėjo savo roles.

Po vaidinimo padainuota keletas tautinių dainelių. Paskui šokiai, žaislai ir kit.

Vakaro pilnas — Mažturčių Dr. mokyklai. Pelno turėjo būti gerokai.

J. Adomskis.

J. ŠLIUPAS.

Lietuvių latvių respublika.

(Žiūr. „Liet. Balsas“ № 52).

Mūsų šalis yra žemės ir ūkio, pienininkavimo, gyvulių auginimo šalis. Javų prekyba mes nesumojame užsiimti, palikdami tą pelningą amatą kitiems. Linai pas mus dera; tečiau savo fabrikų linams verpti ir austi mes neišsitaisme. — Kartais mums koją pakišdavo ir mūsų didžponiai, kaip Liubekis, Grabovskis ir kiti, — o per žydus pardavinėjome į Angliją, iš kur jau atgal audekus pirkome... Ejo svetur ir sėmenys, nėra patys nesugebėjome sunkti iš jų aliejų, svetur labai branginama, o sėlenas nepavartojome kaip maistą gyvuliams. Odų dirbimas pas mus buvo svetimauciu rankose, taip pat fabrikų avalinei ar batams siūti mes neišsitaisme, o traukėme iš Varšavos arba net Amerikos, — nors odų pas mus trūkumo niekados seniaus nėra buvę. Ir alkoholį iš mūsų bulvių tik svetimi temokėjo daryti, o kad tai tiesa, parodo ir tai, jog caro valdžia mokėjo Lietuvoje padaryti bent 1/3 dalį visos produkcijos alkoholio, išdirbamo Rusijoje. O kur cukraus dirbimas iš burokų, kur mūsų bitys, kur žuvis, kur sodai? Ak, reikia liautis šnekėjusi! Kiekviename žingsnyje aiškus yra mūsų nerangumas, žioplumas, nemokslumas. Bijome šiaudien, kad kas mus „buržuais“ nepavadintų, ir todėl bevelijame skursti, kitiems vergauti, ir „proletarais“ pasilikti; mat, vargšai ras atlyginimą ten augštai — Danguose! O neatmename priežodžio, kad — kvailą ir bažnyčioje muša! Ar ne geriaus būtu, jeigu būtumėme „gudrus, kaip žalciai“, tai gal didesne atide, didesne meile ir į savo žemelę pažvelgtumėme! Nereikia pamiršti, kad latviai yra geri jūrininkai; jie turi savo

jūrininkų draugijų ir apie 500 prekybos valčių ir laivų. Ilgainiui, rasi, nujų ir mes jūriauti išmoksi išgeistumėme. O ir tuojuo po karo nereikėtų svetimų laivų mūsų pardavinius gabenti už jūrų marių. — Buvome jau pradėję valsčių ir apskričių kasas steigti, mėginome ir su bankomis pirmus ledus laužti, o ypatingai garbė tiems, kurie sumanė įsteigti „Vilijos“ bendrovę ir „Žagrės“ draugiją ir kitas tolygias įstaigas, kurios aiškiai rodo, kad galime ir mes šį tą, jeigu tik išsigeidžiame ir panorime.

Tad ne aimanuokime dėl savo šalies prigimties lobių! Jie tik laukia darbščios ir išmaningos rankos! Naudos pas mus bus, jeigu neužsikrėsime šiais laikais tinginiavimo liga, svajonių ir viso svieto lyginimo liga, o rūpinsimės tuo, ką mes atsiekti galime. Ar mums gabumų trūksta? Vė, vyrai ir moters! Meskime abejonę šalin! Tauta, kuri pagamino Koperniką, Kantą, kuri lenkų tautai suteikė garbingiausių politikos, dailės, mokslo vyrų; kurios sūnus rusams tiesė geležinkelius, statė tiltus, kalnų kasyklose vadovavo, o ir šiaip garsų poėtu (kaip p. J. Baltrušaitis); kuri galiausiai net vokiečiams išaugino kultūrą pastorių, mokytojų, poėtu ir t. t.; — tokia tauta, syki laisvės ir nepriklausomybės susilaukusi, turės pakankamai ir daktarų su aptiekininkais, ir advokatų (išgilinusių į „Lietuv. Statutą“), ir mokytojų, ir girininkų, ir chemikų, ir technikų, ir knygvedžių, ir pirklų su pramonininkais, ir administratorių, ir geležinkelininkų su telegrafininkais... Jeigu ko nepritrėks čia vietoje, tai spraga parvažiavę mūsų broliai ir sesers iš Amerikos užtaisys. Jeigu lietuvių mokėjo sudaryti ir išlaikyti tokią Centralinę Draugiją, kuri milžinišką darbą atliko šituo bėdos, vargo ir iširimo metu, tai kas norės abejoti, būmums pritrūkti galėtų inteligentijos, įsisteigus lietuvių-latvių respubliką, ku-

rioje didžiausioji atidė bus atkreipta į mokyklų — žemąsias ir augštasias, — ir kurioje mokytojai užimti turės bene pirmutinę ir garbingiausiąją vietą tarpe šalies ūkės piliečių! Tik pabuskime ir, aplinkui apsižvalgę, pamatykime, kad lietuviai esame pirmiausia: kad po tiek metašimčių vergavimo pridera syki tapti žmonėmis, o ne kitų pastumdėliais amžinai pasilikti; kad savo reikalus patenkinę, paspėsime griebties ir platesnių, visapasaolinių problemų rišti. Pasaulis pastebi ir pamyli tik dvasios galiūnus, didžius turtų gamintojus, kilnius moralybės ir mokslo nešėjus, o bjaurisi patvirkusiais išnaudotojais ar kitų vergais, ir smerkia ekspropriatorius ar kitokio būdo ardytojus, niekšus ir šalibaldonus. Studijuokime savo tautos istoriją, ir toji mus pamokys išvengti tų klaidų, kuriomis pažymėjo mūsų prosenuoliai. Tarnavome seniaus lenkams, vokiečiams ir rusams, o dabar neatsidėkime ant savo pečių naujos gadybės jungo, kuri suklaidintas mūsų jaunimas taip pradedo mėgti, o kuris vadinamas yra — Internacionalu! Kaip ans mūsų poetas šaukia: per skausmus į garbą! Taip, aš tikrinu, kad išganingasai mums kelias eina: per savo tautos reikalų išganymą, per nepriklausomybės įgijimą, per teisingumo dėsnių įgyvendinimą — į sužmonėjimą, į visų tautos narių gerovę, žmonijos brolybę!

Tad ir tebėnie mūsų visų obalsis: demokratiškoji, lietuvių latvių respublika!

III

Prie dabartinių aplinkybių, kada Vokios rankose yra Lietuva ir Kuršas, dabar mes ne negalime turėti kitokio politikos idealo, kaip mūsų padermės nepriklausomybės demokratinės Lietuvių Latviškos Respublikos pavidalų. Rusija mūsų ieškiniui nesipriešins, nėra nėra vilties užimtają šalį atkariauti

ginklų pajėga, o Anglija ir jos kiti tal- kininkai mums tikrai pritarti turės, nėra nenorės, palikdami mus vokiečių globai, sustiprinti ir taip jau labai iš- galėjusią Vokiją. Tik būtina reikia, kad lietuviai ir latviai mažiaus ko nereika- lantų, negu Liet.-Latv. respublikos jau pirmiau paženklintose sienose.

Naujai steigiamoji respublika nebus maža ir bejėgė šalis. Kaip rodo P. Grabskio surinktoji statistika (Rocznik Statystyczny, 1914), 1911 m. buvo gyventojų: Gardino gubernijoje — 1.974.000, Kauno gub. — 1.796.700, Vilniaus gub. — 1.957.000, Suvalkų gub. — 681.300; tad iš viso — 6.409.400. Pridėjus prie to skaičiaus letgalių 850.000, latvių — 1.650.000, ir Mažosios Lietuvos 18-ję liet. valsčių bent 650.000 gyventojų, Liet.-Latv. respublikoje būtų ne mažiau kaip 9.559.400 gyventojų. Plotas gi šalies taip pat yra didokas: Gardino gub. užima 33.900 kvadratinųjų varstų, Kauno gub. — 35.315 ket. v., Vilniaus gub. — 36.825 ket. v., Suvalkų gub. — 10.824; tad be Latvių ir Mažosios Lie- tuvos jau išeina — 116.864 k. v. arba apie 12 1/2 milijonų dešimtinų. Tokia mūsų šalis gali gražiai lygintis; su kitomis Europos mažesnėmis valstybėmis, kaip va: Serbijoje yra tik 2.911.701 gyventojų, Bulgarijoje — 4.329.108, Grai- kijoje — 2.631.952, Danijoje — 2.900.336, Švedijoje ir Norvegijoje — 5.522.403, Olandijoje — 5.945.155, Belgijoje — 7.423.784, Rumunijoje — 7.070.000.

Kiekvienam yra žinoma, kad rasis — be lietuvių ir latvių — mūsų šalyje taip pat kitokios tautybės žmonių, nemaža tikrų lenkų, rusų, vokiečių, o labiau- sia — žydų. Respublika pripažįsta visų ūkės piliečių lygybę šalies įstatymams, tad ir svetimiems gaivalams patikrin- tas bus kultūros plėtojimas. Žydai la- biausiai susimetę yra į miestus, kaip štai Suvalkų žemės miestuose yra bent 59% žydų, ir manau, kad nedaug ma- žesnis bus jų procentas ir visos Lietu-

PETRAPILIS.

A. Bulotos paskaita. A. Bulota savo paskaitoje š. m. liepos 15 d. pasakojo apie savo darbavimosi Amerikoje ir apie santykius tarp tenyksių lietuvių.

Lietuviai Amerikoje maždaug taip yra pasidalinę į tris partijas: katalikus, tautininkus ir socialistus. Nuvažiavus tenai A. Bulotai, Žemaitėi ir Bulotienei ir padėjus Liet. Šelp. Fondui aukas rinkti, katalikai ir tautininkai su daktaru Šliupu priekyje, žemiausiais ir šlyčiausiais būdais savo laikraščiuose juos šmeiždavo, užtai, kad šie nesusiėję su „klerikalų“ organizacijoms; Liet. Gelbėjimo Fondas ir k. varydami kontr-agitaciją, katalikai su tautininkais steigė visokias Lietuvos Atstatymo Bendroves, Gelbėjimo Fondus ir t. t., kad tokiu būdu prisipildžius sau kišenes. Ir Šliupas su klerikalais susidėjęs tik dėl to, kad tos visos Bendrovės po karui, naudodamos Lietuvos darbo žmogų, „turėsiančios nešti pajininkams milžiniškus nuosimčius“. Iš surinkusių klerikalų įstaigoms pinigų nukentėjusiai Lietuvai, didesnė dalis jų nežinia kur einanti. Tik Bulotai yra žinoma, kad Niujorke prie didžiosios gatvės katalikai ir tautininkai turi pasamdę iš tų pinigų didelius namus ir laiko sekretorius, bet kam, — nežinia. Bet užtatai A. Bulotos ir Žemaitės surinkusių apie 35 tūkst. dol. didesnė dalis yra išsiųsta į Lietuvą ir kiti į Petrapilį „Grūdo“ draugijai. P. A. Bulota sakė, kad jam dažnai tekdavę išrodinėti ir Centr. Kom. Petrapily klaidas: kad Kom. vietoje davę tremtiniams duonai ir drapanoms, steigdavę kursus, gimnazijas, sanatorijas ir t. t.

Bet kažin ir „Grūdas“ ar tik „duonai“ paves surinktuosius pinigus? Kaip girdėti tai irgi ketinas palaikyti iš tų pinigų ir „kursus, ir gimnazijas“...

Kalbėdamas Bulota daug „gražių“ žodelių pasakė „klerikalams“, bet, kaip patsai sakė, tai — nesvarbu.

Baigdamas Bulota pažymėjo, kad tie dolieriai yra sumesti tik socialistų, ir, kad tik jie — socialistai — dirba ir rūpinasi Lietuvos reikalais. (Keista: čia, Rusijoje, rodos, kaip tik atžagariai).

Galų gale Bulotienė, nusiskųsdama, kad Amerikos katalikų laikraščiai ypač

ją žemiausiais būdais stengiasi apšmeišti, pranešė, kad ji surinkusi aukų „ne mažą sumą“ apie 4 tūkst. dol. „Žiburėlio“ naudai.

J. S. P.

GOMELIS, Mogil gub.

Užstočius laisvės laikams, iš pradžių ir gomeliečiai, lietuviai buvo pagauti laisvės ūpo: atsirado didesnio gyvumo, ir jau rodėsi, kad juo tolyn, laisvės idėjos savo šaknis leis gilyn, ir netrukus galėsime pasidžiaugti gražiais vaisiais. Bet išėjo visai atbulai. Ir suširdies skausmu reikia pažymėti, kad praėjusiais metais, kada viešpatavo reakcija ir viešusis žmonių gyvenimas tebebuvo kietai suvaržytas gelžies pančiais, gomeliečių lietuvių tarpe tada buvo daug daugiau gyvumo, vienybės bei santarvės. Žiemą ir esant šaltam orui, darydavo dažnai savybės vakarėlius, didelius susirinkimus ir tie susirinkimai būdavo jausmingi, kupini gyvumo, kad tiesiog buvo malonu kiekvieno draugingo žmogaus širdžiai. Praeitą vasarą gomeliečiai lietuviai beveik kas sventadienis gana dideliais būriais eidavo artimajam miškelin žaliūmų, kame savo gražiomis dainelėmis bei žaidimais, darydavo malonius išpučius net į sveitintuosius. Siemet gi deku Dievui jau praleidome gražiausią vasaros laiką, bet Gomelio lietuviai dar nėra padarę nė vieno didesnio išėjimo į žaliūmus; vis nėra sutarimo — vieni eina, kiti ne. Žodžiu sakant, tarp gomeliečių lietuvių nebėra pirmosios vienybės sutarimo. O reikia pažymėti, kad Gomelio lietuvių būrelis vedėjas pil. K. Levandauskis tebedirba savo tautiečių labui nemąžesniu pasišventimu, kaip kad visomis savo pajėgomis darbavosi ir ligi šiol. Jis ir chorų vedėjas, ir scenos režisiorius, moko chorą, artistus, rašo jiems gaidas, scenos veikalus ir t. t. Bet nelaimė, kad tokių idealistų Levandauskių pas mus lietuvių didelė retenybė; jo trūša, tokį didelį pasišventimą iš mūsų tautiečių visai mažai kas teapvertina.

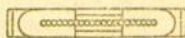
Užstočius laisvės dienoms Gomelio lietuviai iš syk buvo ir labai sukrutę; padarė kelis po kito didelius susirinkimus, per kuriuos daug buvo tartasi ginčytasi, bet gi iš tų visų tarybų

bei ginčų beveik nieko gera neįvyko. Tiesa, iškurtą „Tėvynės Mylėtojų Draugiją“, kurios tikslas padėti nukentėjusiai nuo karo Lietuvai, bet gi kol kas ir toji draugija neparodė jokio veiklumo. Liūdni apsišaukimai!

Tremtinys.

GOMELIS. Liepos 2 d. Gomelyje buvo miesto dūmos rinkimai. Laimėjo Socialistai — socialistų blokas, į kurį buvo susispietę social-demokratai (menševikai), socialistai-revoliucionieriai ir lenkų socialistinė grupė.

Tremtinys.

Žinios.

PETRAPILYJE.

Petrapilio apskrįčio kariuomenės vadas įsakė miesto ir geležinkelio komendantams neleisti kareiviams važiuoti traukiniu, kurie neturės leidimo.

„Laikinoji Vyriausybė“ trijų metų suktuvių paminėjimui išleido į sąjungininkus atsisaukimą.

Liepos 18 d. buvo privatinės Valstybės Dūmos narių tarybos. Kai kurie keltėtojai peikė Laikinosios Vyriausybės veikimą taip pat ir Darbininkų ir Kareivių tarybas, kurios palaiko vyriausybę. Pripažinta, kad aktyviam Valst. Dūmos veikimui dar neatėjo metas.

Žemės darbo ministeris Černovas atsisakė nuo vietos, jo vieton laikinai paskirtas Vichlajevos.

Vyriausybės krizis dar nepasibaigė, su kadetais ir pramoninkais nepasisekė susitarti. Nei kadetai nei pramoninkai Laikinojo Vyriausybės neįeis. Vyriausybė manoma papildyti socialistais ir radikalais.

Laikinoji Vyriausybė išleido manifestą, kuriuo paleidžiamas Suomų Seimas.

Suomų senatas nusprendė paskelbti visai šaliai minifestą. Talmanas nepranešė apie manifestą pasakė, kad Senato posėdžiai pertraukiami. Atstovai aplėdo posėdžių salę.

Užsienio reikalų ministeris Tereščenko atsisakė nuo vietos.

IVAIRIOS.

Musulmanų karininkų suvažiavimas. Liepos 18 dieną Kazanėje prasidėjo musulmanų karininkų suvažiavimas. Suvažiavo daugiau ne 200 įgaliotinių. Suvažiavimą leido vyriausis kariuomenės vadas. Suvažiavimo pirmininkas, atidaręs suvažiavimą, pasakė, kad jie čia ginsią ne vien tik savo tautinius reikalus, bet stovėsia ir už Rusijos vienybę.

Tą pačią dieną prasidėjo ir musulmanų dvasininkų suvažiavimas.

Suomiuose sustabdė maksimalistų laikraštį „Volna“, jo bendradarbius areštavo.

„Geležinė diena“. Žemės darbo ministeris Černovas išleido į gyventojus atsisaukimą, kuriuo jis kviečia, kad kiekvienas pilietis pas ką yra nors gabalėlis geležies neštų ten kur nurodys vyriausybė. Valstybėje traktą metalų, jis reikalingas. Tokia diena paskirta liepos 19 ir pavadinta „Geležinė diena“.

SVETUR.

Austrijų užsienio reikalų ministeris Černinas apie taiką. Černinas kalbėdamas su laikraščių bendradarbiais pasakė, kad reikalinga esą nelaukiant padaryti taiką, kurioje geruoju galima būtų susitarti. Černinas tikės, kad šis karas tuo ir pasibaigs, kad visos kariaujančios valstybės geruoju susitarsiančios.

Sąjungininkų socialistų konferencija. Administratyvioji prancūzų socialistų partijos komisija, dalyvaujant rusų ir

vos miestuose bei miesteliuose. Šiaip žydu Lietuvoje galima skaičiuoti nuo 10% iki 17% visų gyventojų skaičiaus. Lietuviai su žydais nuo seniai gyvena ir netikiu, bau žydai pas mus nusiskųsti galėtų neapikanta ar kerštu, kadangi Lietuvoje tokių „pogromų“, kaip Rusijoje, neteko girdėti. Mano dėka, žydai bus naudingas šaliai gaivalas, ypačiai tol, kol mūsų žmonės nepripras prie pirklybos ir pramonės ir amatų, o lenktynės arba konkurencija tose gyvenimo šakose juk negali niekam kenkti, ir mūsų žydai už tai nesiguos, jei bent mėgins svetur emigruoti, kas juk uždrausta jiems nebus. Yra daug neturtingų žydu, bet juk pas mus buvo elgęsi taip pat nemaža, nėsą 7,8% visų gyventojų! Išmintingai sutvarkytoje šalyje bus rastas būdas vargšams padėti, steigiant prieglaudas, vargšų namus ir tt.

Pasibaigus karui, ypačiai vokiečių kariuomenei iš šalies pasitraukiant, reikia iš anksto būti pasirėngusiems ne tik valdžiai savosna rankosna paimti, bet ir visą ūkį tvarkyti. Čia bene bus užduotis, kurią, tarp kitų dalykų, turės išlieti lietuvių Konferencija Stokholme. Vis tik nebus pro šalį, jeigu ir dabar tuo reikalu kelis žodžius tarsime. Didžiausia našta krinta lietuvių inteligentijai, išsibarsčiusiai Rusijoje. Čia ir organizuoti armija atliks savo rolę, nėsą jos pečiams teks atsakomybė už šalies tvarką; tad didžiausios svarbės laikau mūsų brolių karininkų pastangas jau dabar susitelkti į lietuvių pulkus ir tarp kitų dalykų iš kalno apsvastyti tas pareigas, kurios ant jų pečių kris, kaip tik karas pasibaigs. Be karininkų, reikia įsteigti Vykdomasai Komitetą, kuris savose rankose turėtų šalies valdžią, iki bus suauktas Steigiamasis Seimas Vilniuje. Tasai Komitetas turi paskirti komisarų atskiroms gubernijoms, taip pat apskrįčių ir gubernijų teisėjus. Reikia turėti iliustratorių ir

nuosavybės kainintojų finansinei šalies tvarkai kaip galima greičiausiai įvesdinti. Būtinai reikia komitetų, kurie rūpintųsi Lietuvos atstatymu — juk yra daug kaimų, miestelių ir tt. nudegintų ir išgriautų; — o taipogi komitetų agrariniams (žemės) klausimams gvildyti ir risti. Jau dabar turi būti suorganizuotos Žemės ir Komercijos bankos. Mokytojai turi turėti išdirbtas programas liaudies mokykloms, gymnazijoms, profesionaliems mokykloms; nereikia užmiršti ir Universiteto. Mūsų daktarai privalo suorganizuoti sanitarinę komisiją, kuri sutvarkytų sveikatos šalyje reikalus. Žodžiu sakant — tiek reikia iš kalno atlikti darbų, kad pamąsčius apie tų darbų didumą, man net galvą kvaista. Tuos organizatyvius darbus turi atlikti čionykštė inteligentija, kur jos didžiausioji dalis randasi, o nelaukti paskutinės valandos, jeigu nenorime, kad pas mus išgalėtų suirutė, kurios metu kai kurie elementai ims kelti riaušes, erzins žmones jau ir taip nuvargiusius, nusilpusius, rasi nebetkusius geresnės ateities vilties.

Niekas dar negali pasakyti, kaip greitai karas pasibaigs; tačiau vienas dalykas aiškėja: kad visos, net didžiosios valstybės ilsta ir ilgisai taikos. Be pacifistų ir bent kaikiurios dalies socialistų, kurie seniai trūsia, kad karą visos bekariaujančios šalys „su garbe“ pabaigtų, girdėti jau balsų apie taiką ir iš valdančiųjų sluogsnų lūpy. Rusijos demokratijos obalsiai — baigti karą „be aneksijų, be kontribucijų, su apsisprendimu smulkiųjų tautų“ (plebiscitu) kitose demokratijose tik dalimi teranda atgarsį. Kontribucijos mokėti vargiai kam teks: juk visos nacijos taip skolosna pagrimzdo, kad neturės nė šaltinių, iš kurių semti, o kita — nugalėtojai neturės nė pajėgos priversti mo-

*) Nereikia užmiršti nė komiteto, kurio rūpesnis bus tvarkyti grįžtančių atgal į tėvynę būrius.

kėti. Plebiscitas tiktai galėtų tik toms tautoms ar tautelėms, kurios nebuvo tiek slėgiamos senojo režimo, kad turėjo progos sąmoningai gyventi. Štai ir mums lietuviams tas principas nėra priimtinas jokiu būdu, nėsą iš visų pusų persekiojami ir spaudžiami buvome taip, kad liaudis pati negalėtų sąmoningai apsispręsti, ir todėl mes turime žiūrėti tų sienų, kurias mums kaip tautai istorija skiria ir be kurių mūsų tauta ateityje negalėtų tinkamai plėtoti savo ekonominį gyvenimą. Mes aneksiu — grobimu svetimų žemių — negeidžiame, betgi ir teisės turime atieškoti visa tai, ką praeityje visoki monarchai iš mūsų išplėšę yra. Ne kumščios teisė turi viešpatuoti, bet teisingumas.

Europos Vakarų ir Amerikos demokratija labiau žiūri tautų gerovės ateityje, negu tai siūlo Rusijos demokratybės obalsiai. Kas girdi vakarų demokratijos balsą, tas žino, kad pašalinti ateityje karams yra siūlomas visų šalių nusiginklavimas ir šalia to įsteigimas tarptautinio parlamento, kurs leistų tarptautinius įstatymus malšinti kiltantiems tarpe tautų ginčams. Tasai parlamentas išrinktų tarptautinį Seimą, kuriame būtų proporcingaliai atstovaujamos visos tautos, ir tojo tarptautinio teismo nusprendimai turėtų būti galutiniai, be apeliacijos. Idant tie nusprendimai būtų įvykinti gyvenime, tarptautiniam parlamentui turi būti pavesta visų šalių kariuomenė ir karo laivynas, ir toji kariuomenė prisielia įsakymų. Tvarkai namie išlaikyti kiekviena tauta turės savo miliciją. O karui reikalingi prietaisai, kaip armotos, nardomieji laivai, karo aeroplanai, sprogstamoji medžiaga ir t. t., bus dirbami tam tikruose apginkluotuose centruose tarptautinio parlamento žinioje ir priežiūroje. — Taip išrodo, trumpai suglaudus, kaip Amerikos, taip Euro-

pos Vakarų demokratybės pasiūlymai. Jeigu tai vis būtų įvykinta, tai ne tik šiandykštis kraujo liejimas būtų šiek tiek pateisintas, bet žlugus militarizmui, dingtų proga naujam tautų susikirtimui, ir ateityje žemės gyventojai pasidžiaugtų galėtų taika ir gerove ir šviesa, kokių pasaulis nuo seniausių gadynių iki šiandien nėra matęs, o apie ką tik poetai ir filosofai tėra svajojo. Žodžiu sakant, norima įvykinti ne tik Europos tautų ir valstybių federacija, bet ir visos žmonijos brolybė. Namie plėtoties nė vienai tautai nebus kliūčių; ir tautos, kurių kultūra augčiaus pakils, galės laimingesniomis tapti, negu tos tautos, kurios šlubuos apšvieta ir kultūra užpakalyje kitų. Atsidaro tad nauja regykla ir prieš mūsų nualintos, šimtmečiais skaudžiamos tautos akis. Meskime šalin barnius ir taisytes, o dirbkime kaip įgaledami, kad paskubintume laimingą Liet.-Latvių respublikos įkūnijimą!

Galimas yra daigtas, kad ateityje kai kurios tautos sueis į artimesnius ryšius. Bet tai jau teks ateities kartoms apvertinti ir nuspręsti. Mes gi iš savo pusės, reikalui esant, neatsisakysime palaikyti ryšius ar su Suomiais, ar su Skandinavais, ar su Lenkais, Gudais ir Ukraina, ar net su Didžiaisaisaisais Rusais, kurie visi bus mūsų artimiausi kaimynai. Tuo tarpu gi turime visas pajėgas įtempti, kad pasiektume tai, kas šiandien galima. Lakstyti padangėse mintimis reikia liauties, kaip reikia liauties ir svetimiams reikalams tarnavus. Nutupkime savo žemėn! Yra daug gražių teorijų, kurias gal įkūnys mūsų ainiai, o mes bukime praktikos žmonės ir pasitenkinkime tuo, ką šiandykštis momentas mums siūlo. Arba šiandien įgysime laisvę savo padermėi, arba progą pražiopsoje, amžinai kitiems bernausime. Kad tapus žmonėmis, laisvais ir laimingais, kelkime augštyti Lietuvių-Latvių respublikos — vėliau!

anglų įgaliojiniams, pavedė antrajai komisijai nustatyti laiką ir vietą būsimai sąjungininkų socialistų konferencijai.

Del socialistų konferencijos Stokholme. Jungtinių Valsčių vyriausybė atsisakė duoti pasportus socialistams Stokholmo konferencijon važiuoti; vyriausybė baugina net tieson patraukti tuos socialistus, kurie manytų važiuoti.

Del taikos. Žemutiniuose rūmuose po Balfuro kalbos narys Galtas paklausė: ar negalėtų vyriausybė, susitarus su sąjungininkais, diplomatijos keliu, kreipties į Vokiją ar tiktu Vokiją evakuoti ir atstatyti Belgus, Prancūzus ir kitas užgrobtąsias šalis.

KARAS.

Rusų šone. Į pietų vakarus nuo Brodų po smarkaus armotų šaudymo priešininkas puolė rusus ir buvo jau paėmęs apkasų, bet rusai anėpuoliu atsienė. Kelio į Trembovlių rusų kariuomenė vietomis puolė vokiečių apkasus ir paėmė juos. Ties Zbručo upe priešininko puolimą rusai atmušė. Tarp Zbručo ir Dniestro upių priešininkas vietomis po kelis kartus puolė rusus ir kai kuriose vietose paėmė apkasų. Rusų nuostoliai dideli. Tarp Dniestro ir Pruto upių darė smarkius puolimus, rusai visą laiką atmušė, tik vienoje vietoje rusai pasitraukė rytų pusėn. Briazo apylinkėje rusų kariuomenė truputį pasitraukė.

Rumunų šone. Į pietų vakarus nuo Kimpolungo priešininkas karštai puolė rumunus ir truputį pastumė. Į pietų vakarus nuo Sovežo rumunų kariuomenė tebepuola priešininką. Rumunai kokių 40 varstų ilgumo plotu pasislinko priekin apie 25 varstus. Ant dešiniojo Putnos upės kranto rumunai paėmė labai sustiprintas austrų linijas. Per kelias dienas rumunai paėmė daug kaimų ir miestelių. Paėmė apie 5.000 intinių.

Prancūzų šone. Prancūzų kariuomenė pradėjo pulti vokiečius. Puola dideliu plotu. Prancūzai jau gerokai pasislinko priekin. Paėmė daug intinių, kurių skaičius dar nežinomas.

Anglų kariuomenė kokia 15 mylių plotu ilgumo puola vokiečius. Vietomis anglų kariuomenė jau paėjęs priekin bent dvi myli, Frezenborgo, Pilkeno ir kitus kaimus anglai paėmė; paėmė didelių miškų plotus ir labai sustiprintų apkasų. Eina labai smarkius mušiai, vokiečiai daro smarkius anėpuolius, bet anglai juos sutrupina. Visu plotu anglai paėmė visus tuos punktus, kuriuos tik jie sau pasižymėjo. Viena diena anglai paėmė 3.500 intinių, daug armotų ir kitokių karo daiktų.

Vyriausiuoju Rusų kariuomenės vadu paskirtas generolas Kornilovas, lig šiol buvęs kariuomenės vadu generolas Brusilovas lieka Laikinosios Vyriausybės žinioje.

Paskutinės žinios.

Rusų šone. Pietų vakarų šone rusų kariuomenė vietomis pasitraukė. Vokiečiai tebepuola rusus ir paėmė daug punktų. Rus Moldavių apylinkėje rusų kariuomenė atmušusi vokiečių puolimą, pati puolė priešininką ir paėmė apkasų, intinių 152 kareivių ir du oficerius, 8 kulkosvaidžius.

Ateina žinių, kad rusų kariuomenė vėl einanti prie tvarkos. Maksimalistų skaičius mažėjęs, nauja kariuomenė atnešanti sveikos dvasios.

Prancūzuose. Sąjungininkų puolimas eina labai smarkiai. Ties Izero perkasu prancūzų kariuomenė puolė labai sustiprintas vokiečių linijas ir paėmė juos. Prancūzų armotus vokiečių apkasus šaudė dieną ir naktį. Dabar prancūzai žymiai slenka pirmyn keliu. Diuksmiudą prancūzai paėmė daug intinių.

Anglų kariuomenė taip pat žygiuoja priekin. Vietomis vokiečiai atkakliai ginasi, bet anglų puolimo nesulaiko. Lig šiol anglai jau paėmė 5000 intinių, daug armotų ir kulkosvaidžių. Visu šonu eina labai atkaklus mušiai.

Del p. Krikščiono laiško.

(Žiūr. „L. B.“ № 36 ir № 47).

Aš savo laiške Redakcijai pabrėžiau tris momentus: 1) Sugretinimą manęs su Markovu II, 2) tvirtinimą, kad aš galiu eiti prieš darbininkų reikalus, ir 3) neteisėtą pirmininko pasielgimą, kada jis pats sprendė apie savo nutarimą, budamas interesuota pusė.

P. Krikščionas visai tyli apie 2 mano kaltinimą ir plačiai kalba apie pirmąjį, patį menkąjį. Trečiąjį jis truputį liečia, bet visai iškraipyta prasme. Pats svarbiausias apkaltinimas — tvirtinimas, kad aš galįs eiti prieš darbininkų reikalus, mano buvo pavadintas bjauriausia inisnuacija. Tos pačios nuomonės aš ir dabar esmi. Jei pats p. Krikščionas to nesupranta, labai gaila.

Su žmogumi, kursai nemoka ar nenori suprasti savo priešininko žodžių, aš nesileidžiu į ginčus. Tegū jis sau rašo, ką nori ir kur nori, aš jam neatsakysiu nė pusės žodžio. Sulyginus mano laišką redakcijai ir p. Krikščiono atsakymą, kiekvienam bešališkam skaitytojui mesis į akis, kur teisybė.

A. Valdemaras.

Pranešimas.

I.

Liepos m. 24 d. 6 v. v. Centro Komiteto Technikų Sekcijos bute bus galutinas, prieš įregistruosiant, „Agrarių reformų Lygos“ įstatų projekto skaitymas.

Visų, kam panašios „Lygos“ steigimas rūpi, prašoma yra augščiau nurodytu laiku apsilankyti.

Inicijatorių grupė

II.

Gomelyje Mogil gub. sekmadienyje liepos 30 d. „Maitinamojo punkto Teatre“ („продовольственный пункт“) už Polesko perejezdo „Gomelio Lietuvos Tėvynės Myletojų Draugija“ taiso vakarą, kurio pelnas skiriamas sugrįžimo Lietuvon fondui.

Artistai-mėgėjai suvaidins „Širdis pražudė“ (Keturių veiksmų ir vieno paveikslu drama su dainomis). Po vaidinimo mišrus choras padainuos tautinių dainų. Programai pasibaigus tautiniai žaislai, šokiai ir laktomasis paštas. Pradžią lygiai 8 val. vakaro. Bilietų kainos nuo 5 rub. lig 70 kap.; iš anksto galima gauti Lietuvos Komitete Zamkova gat. № 77.

Su pagarba vakaro taisytojais.
15-VII-17 m.

III.

Mažturbių D-jos narių domei. Kai kurie D-jos nariai idomauja, delko iki šiam laikui Valdyba nešaukia visuotinio narių susirinkimo? Pranešu, kad Valdyba visą laiką stengiasi sušaukti visuotinį susirinkimą ir kiek sykių, paskyrus dieną susirinkimo, dėl įvairių gyvenamojo momento priežasčių turėjo atidėti; dabargi vasaros metu, daugumai narių išvažiavus iš miesto, susirinkimas įvykti, Vald. nuomone, negalėtų; taigi ji nutarė šaukti vis. sus. rudeni, bet ne vėliau, kaip rugsėjo mėn.

Prie progos primenu, kad valdyba įgaliojo rinkti antsidėtą mokesnį D-jos kultūros reikalams šiuos pažymėtus žmones, kuriems ir prašo mokėti: V. Ruzgą (Predtečinskaja, 51. b. 13), J. Bartašius (Nižegorodskaja, 15. b. 15), A. Bružas (Karavanaja, 14. b. 13), A. Valančiūnas (Vos. sala, 20 linija, 13. b. 66), o taip pat Narvos ir Girių skyrių Valdybas.

Sekretorius V. Ruzgas.

IV.

Lietuvių Dailės Teatro reikalai. Lietuvių teatro veikėjų vaidintojų kuopa kviečia visus mūsų scenos mėgėjus ir vaidintojus apsilankyti Lietuvos Kursų

salėje (Baskovo skersg. № 29 b. 2) rugpjūčio 5 d. 7 val. vak. pasikalbėti lietuvių dailės teatro steigimo reikalui.

Organizacinės Kuopos Vardu.

R. Januškevičienė
Vyt. Bičiūnas.

Laiškas redakcijai.

Gerb. Redakcija!

Nuo širdies prašau „Lietuvių Baiso“ skiltyse idėti šį mano laiškelį. Š. m. „N. L.“ № 15 idėta iš Charkuvo p. Br. Karklo korespondencija, kurioje labai ir labai prasilenkta su tiesa. Iš korespondencijos matyti p. Karklas rašo Komiteto vardu, nes jis visiškai, kaip dar neturįs pilnų metų, prie jo nepriklauso. Korespondencijoje rašo, kad komitetas kreipėsis į Charkuvo kunigus lietuvių su prašymu palaidoti kažkokį prieglaudoje mirusį senelį. Turiu garbės visuomenei pranešti, jog į mone nei komitetas nei pagaliaus Br. Karklas su panašiu prašymu nesikreipė. Ar gi tokiu būdu turėjo teisės p. Karklas taip neteisingai įtarti visus kunigus lietuvių, gyvenančius Charkuve?

Toliau, aprašo pamokslą, kurio aš taip pat nesakiau ir panašaus turinio nesu sakęs niekad — tai ir čia melas. Jeigu tikrai panašų atsitikimą Charkuve buvo, tai kodėl nepasakė kunigo pavardės. Juk tiek kartų buvo rašoma ir prašoma, kad įvardytų pavardės blogai pasielgusių kunigų, o čia kaip tyčia apibendrino visus Charkuvo kunigus lietuvių. Toks darbas yra šlykštus, nesąžiningas. Griežtai protestuoju prieš tokį Komiteto ir Br. Karklo pasielgimą ir vardan tiesos ir teisybės prašau nurodyti pavardę kunigo, atsisakiusio palaidoti, ir sakišiojo minėtojoje dienoje pamokslą.

Kun. P. Kavaliauskis, Charkuvo mokyklų kapelionas.

Redakcijos atsakai.

Jurg. Kasiulaičiui. Kadangi Tamstos raštas liečia ginčus, ne mūsų laikraestyje iškeltus, tai mes, vengdami ginčų, jo nedėsimė. Galime nusiųsti tam laikraščiu, kurį jis liečia.

Vaičiūnui, E. Gaudėšytei, kun. Klikenaj: Tamstoms yra Redakcijoje laiškų iš Šveicarijos, atsiųstų per Stokholmą. Prašome atsiimti arba pranešti savo adresą.

Redaktorius L. Noreika.

Leidėjas Martynas Yčas.

Kar. Petras Augustavičius

Kauno gub., Raseinių apskr., Kaltinėnų valsč., Dirgelių kaimo, ieškau žmonos Petronelės, giminių ir pažįstamų.

Simonas Marčauskas,

Kauno gub., Raseinių apskr., Kražių valč., Stulgės par., Gudelių dvaro ieškau sesers Barbaros giminių ir pažįstamų.

JURGIS TAMOŠIUNAS,

Kauno gub., Zarasų aps., Zadavainių viensėdžio, ieškau brolio Alono, gyvenančio Amerikos Argentinoj. Visų trijų adresas: Petrograd, Орудийный заводъ, Литейный пр. 3.

Amerikos laikraš. prašau atsispausdinti.

185-1.

JONAS TRACINSKIS, Kauno gub., Zarasų aps., Pandėlio valsč., Pagorių kaimo ieškau tėvų, seserų ir pažįst. Adresas: г. Казань, Адмиралт. Слобода, Команда артиллер. склада.

193-1

JUOZAS PAŠKEVIČIUS, Kauno gub., Šiaulių aps., Vieksnių par., Zibikų sod. ieškau tėvų, giminių ir pažįst. Adresas: Москва, Шабловская ул. по Новому Донскому пров. д. Салазкина № 17 кв. 4. 1-ый Серпуховский участок, Иосифу Ивановичу Пашкевичу.

194-1

LIUDVIKAS MONTVILA iš Padavinių Suv. gub., Kalv. par. ieško Adolfo Lepšio iš Putriškių. Adresas:

г. Тула, Миллионная ул. № 62.

195-2

TEOFILĖ CHMIELIAUSKAITĖ iš Marijampolės m., Suv. gub., KATRINA BA-LEVIČAITĖ Suv. gub., Punsko par., Kam-puočių kaimo, PRANĖ BYTAUTAITĖ Vilniaus gub., Giedraičių parapijos, Kopu-stiškių vienkiemio ieškau giminių ir pažį-stamų. Mūsų adresas:

г. Тамбовъ, Литовская Женская гимназия.

Amerikos laikraš. prašome atsispausdinti.

186-1

MAGDALENA KAZIŲONAITĖ ieško se-serų Marijonos ir Katrės Kadžiūnaičių Su-valkių gub. ir apskr., Andrajevo valsčiaus. Atsiliepkite. Adresas:

Москва, Тверская ул. М. Полашевский пер. д. 7. Литовский Комитетъ.

187-2

JONAS DŪDA Kauno gub., Panevėžio aps., Joniškėlių par. ieško giminių ir pažį-stamų. Adresas:

Москва, Сергиевский-Троицкий посадъ, ко-манда выздоравливающих, 4 рота.

188-1

BARBORA ŽIBATIENĖ ieško dukters Pavaratnikienės Antoninos, Kauno gub., Šiaulių aps. Grudžių valsč. Adresas:

Москва, Озерская Набережная д. № 50.

189-1

SALOMĖJA MIKOLAITYTĖ ieško Juo-zapo Danilevičiaus iš Kauno gub., Zarasų aps., Rokiškio miestelio. Adresas:

Москва, Покровская Застава, Калитиков-ский посёлокъ, баракъ 18, отдѣл. 8.

190-1

ELEONORA AUKSELIENĖ, ieško su-naus kareivio Aukselio Antano Kauno g., Šiaulių aps., Grudžių valsč. Prašau atsi-liepti šiuo adresu:

Москва, Озерковская Набережная № 50.

191-1

JUSTINAS MARCINKIČIUS Vilniaus gub., Švenčion. apskr., Žablaciškių valsč., Maškėnių kaimo ieško tėvų, seserų ir pažį-stamų. Adresas:

г. Казань, Адмиралт. Слобода, Команда артиллер. склада.

192-1

ANTANAS TIMINSKAS Kauno gub., Raseinių aps., Minkūnų valsč., Juodaikių par., Pamintvių kaimo ieško giminių ir pažį-stamų. Adresas:

Петроградъ, Выборгск. Набережн. № 7/11.

178-2

Kareiv. VINCENT. ŠABANAS Kauno gub., Šiaulių aps., Kuršėnų valsč. ieškau brolio Stanislovo, giminių ir pažįstamų.

Дѣйств. Армія 3-ий понтон. батал. 1 полу-паркъ.

Amerikos laikraš. praš. atsispausdinti.

ALBINAS ANDRIJAUSKAS Telšių aps., Mosėdžių par.; JUOZAS KNABIKAS Šiau-lių aps., Laižuvos par., Stumbrių sod. MY-KOLAS LABANAUSKAS Šiaulių aps., Šiaulėnų par. visi Kauno gub. ieško gim-i-nių ir pažįstamų.

Петроградъ, Выборгск. Набережн. д. 7/11.

KATRYNA SKUDRAITĖ Kauno gub., Panevėžio aps., Biržų miesto ieško tėvų Jono Skudros 53 m., motinos Petronelės 55 m., brolio Jono 22 m., sesers Onos 27 m., giminių ir pažįstamų. Meldžiu atsi-liepti. Adresas:

Москва, Трубочная 17 кв. 79. Екатерина Скудра.

162-3

MOTIEJUS BABRAVIČIUS Vilniaus g., Trakų aps. ieško motinos ir brolio Jono Barbavičiaus gyvenančio Amerikoje. Meldžiu atsiliepti ar žinančių pranešti. Adresas:

201 Потисковского полка музыкантская ко-манда Матвѣю Бобровичу, Дѣйств. Арм.

Amerikos laikraščių praš. atsispausdinti.

170-3

JONAS BRUŽIKAS Suv. gub., Mari-jampolės aps., Tvarkiškių kaim., ieško tė-vų, giminių ir pažįstamų. Adresas:

г. Житомиръ, д. Капитуль № 16, Кае-дральный Костель Ивану Бружикасу.

177-1

MARIJONA TAŠKEVIČIENĖ ieškau s-a vo dukters Karolinos Taškevičaitės iš Šiau-lių miesto 19 metų amžiaus. Adresas:

Двинскъ, Мясницкая 44 М. Ташкевичъ.

133-1